

ЮРИДИЧНИЙ НАУКОВИЙ ЕЛЕКТРОННИЙ ЖУРНАЛ

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ
ФАХОВЕ ВИДАННЯ

www.lsej.org.ua

12'2021

**Запорізький національний університет
Міністерства освіти і науки України**

**Електронне наукове фахове видання
«Юридичний науковий
електронний журнал»**

№ 12, 2021

**На підставі Наказу Міністерства освіти та науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1)
журнал внесений до переліку фахових видань категорії «Б» у галузі юридичних наук
(081 – Право, 262 – Правоохоронна діяльність, 293 – Міжнародне право)**

**Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)**

**Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.**

**Запорізький національний університет
Запоріжжя 2021**

Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Коломоєць Тетяна Олександрівна – доктор юридичних наук, професор

Заступник головного редактора:

Бондар Олександр Григорович – доктор юридичних наук, професор

Відповідальний секретар:

Віхляєв Михайло Юрійович – доктор юридичних наук, доцент

Члени редакційної колегії:

Батюк Олег Володимирович – кандидат юридичних наук, доцент;

Биргеу Михайло Михайлович – доктор юридичних наук, професор (Республіка Молдова);

Болокан Інна Вікторівна – доктор юридичних наук, доцент;

Ботнару Стела – доктор юридичних наук, доцент;

Бринза Сергій – професор, доктор хабілітат;

Верлос Наталя Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент;

Войцех Войтила – доктор гуманітарних наук у галузі філософії (Республіка Польща);

Волошина Владлена Костянтинівна – кандидат юридичних наук, доцент;

Галіцина Наталя Вікторівна – доктор юридичних наук, професор;

Демидова Ірина Андріївна – кандидат юридичних наук, доцент (Республіка Білорусь);

Деревянко Наталія Зеновіївна – доктор філософії у галузі права;

Діхтієвський Петро Васильович – доктор юридичних наук, професор;

Дугенець Олександр Сергійович – доктор юридичних наук, професор (Російська Федерація);

Дудоров Олександр Олексійович – доктор юридичних наук, професор;

Ібрагімов Соліджон Ібрагімович – доктор юридичних наук, професор (Республіка Таджикистан);

Колпаков Валерій Костянтинович – доктор юридичних наук, професор;

Курінний Євген Володимирович – доктор юридичних наук, професор;

Кушнір Сергій Миколайович – доктор юридичних наук, професор;

Сильченко Микола Володимирович – доктор юридичних наук, професор (Республіка Білорусь);

Смирнов Максим Іванович – кандидат юридичних наук, доцент;

Стеценко Семен Григорович – доктор юридичних наук, професор;

Тернушак Михайло Михайлович – доктор юридичних наук;

Уільям Дж. Уоткінс – доктор юридичних наук (США);

Федчишин Дмитро Володимирович – доктор юридичних наук;

Шарая Анна Анатоліївна – кандидат юридичних наук.

*Рекомендовано до опублікування вченою радою
Запорізького національного університету,
протокол № 6 від 21.12.2021 р.*

ОРЕНДНІ ВІДНОСИНИ ПІСЛЯ ВІДКРИТТЯ РИНКУ ЗЕМЛІ

LEASE RELATIONS AFTER THE OPENING OF THE LAND MARKET

Томляк Т.С., старший викладач кафедри права
факультету менеджменту та права

Вінницький національний аграрний університет

Єдинач В.В., студент IV курсу
факультету менеджменту та права

Вінницький національний аграрний університет

Після відкриття в Україні ринку землі 1 липня 2021 року питання правильності укладення та порядок розірвання договору оренди землі, зокрема, в судовому порядку набули особливого значення. Без сумнівів, введення ринку землі сільськогосподарського призначення стане підставою для збільшення кількості земельних спорів, а тому дослідження статті набувають особливої актуальності. Метою статті є вивчення проблем захисту прав землекористувачів (орендарів) і власників земельних ділянок (орендодавців) після відкриття ринку землі в Україні, аналіз основних умов функціонування ринку землі та розробка пропозицій щодо законодавчого врегулювання ринку землі в Україні. Авторами проаналізовано Єдиний державний реєстр судових рішень і зроблено висновок, що кількість земельних спорів щодо розірвання договорів оренди землі кожного року збільшується. Уважаємо, що після відкриття ринку землі кількість таких спорів збільшиться, адже земельні ділянки сільськогосподарського призначення – паї з 1 липня 2021 року – набули статусу товару. Водночас наявність переважного права на купівлю земельної ділянки в орендаря ускладнює для власника земельної ділянки процедуру відчуження земельної ділянки, адже земельний закон передбачає перелік дій, які зобов'язаний учинити власник земельної ділянки, яка перебуває в оренді, під час її відчуження шляхом продажу. Уважаємо, що частину 5 статті 130 ЗК України необхідно змінювати й удосконалювати, оскільки в такій редакції вона буде порушувати права власників земельних ділянок. Так, більшість власників земельних ділянок є людьми похилого віку, які проживають у сільській місцевості й у яких відсутні відкриті в банках розрахункові рахунки для отримання коштів від договору купівлі-продажу земельної ділянки. Тому така норма ускладнює процес оформлення договору купівлі-продажу земельної ділянки. Водночас деякі громадяни не вміють самостійно користуватися картковими рахунками, чим можуть скористатися шахраї, унаслідок чого власник земельної ділянки може залишитися й без ділянки, і без грошей. У зв'язку з цим пропонуємо внести зміни в частину 5 статті 130 ЗК України та викласти її в такій редакції: «Розрахунки, пов'язані зі сплатою ціни земельних ділянок сільськогосподарського призначення за цивільно-правовими угодами, провадяться в безготівковій або готівковій формах».

Ключові слова: договір оренди земельної ділянки, істотні умови договору, орендар, орендодавець, оренда земельної ділянки, розірвання договору оренди землі, ринок землі.

After opening the market of land in Ukraine on July, 01, 2021 the question of rightness of signing a contract and order of termination contract of lease of land, including the termination in the juridical order, has purchased the special value. Without doubt, introduction of land market of place for the agricultural purpose will become the foundation of the increase of the land cases, so, that's why the research of this article acquires the special actuality. The purpose of this article is the investigation of problems of the rights of law for landholders (leaseholders) and proprietors of land plots (landlords) after market place's opening in Ukraine, analysis of main terms of functioning of land market and development of suggestions concerning the legislative regulation of the land market in Ukraine. Unified state register of court decisions is analyzed by authors and then, the conclusion is done, that the amount of land cases in relation to terminating contracts of lease of land increases every year. We consider that after the opening of the land market, the number of such cases will increase, in fact, because agricultural land – land shares from July 01, 2021 have acquired the status of goods. At the same time, having the superior right to purchase land from lessee complicates the procedure for alienation of land for the owner of the land. After all, the land law provides a list of actions that the owner of the leased land is obliged to take when it is alienated by sale. We believe that part 5 of Article 130 of the Land Code of Ukraine needs to be transformed and improved, because in the present version it will violate the rights of landowners. Most landowners are elderly people who live in rural areas and who do not have current accounts with banks to obtain funds from the contract of sale of land. So, such a rule complicates the processing a contract of sale of land. Herewith, some citizens don't know how to use card accounts on their own, so they can be used by fraudsters, and as a result of such actions, the owner of the land plot may be left without a land plot and without money. In this regard, we propose to change the Part 5 of Article 130 of the Land Code of Ukraine and set it out as follows: "Calculations related to the payment of prices of agricultural land under civil law agreements are conducted in non-cash or cash forms".

Key words: land lease agreement, essential terms of the agreement, lessee, landlord, land lease, termination of land lease agreement, land market.

Після відкриття в Україні ринку землі 1 липня 2021 року питання правильності укладення та порядок розірвання договору оренди землі, зокрема, в судовому порядку набули особливого значення. Без сумнівів, введення ринку землі сільськогосподарського призначення стане підставою для збільшення кількості земельних спорів, а тому дослідження статті набувають особливої актуальності.

Суттєвий вклад у дослідженні відносин, пов'язаних із орендуванням земельної ділянки, внесли В. Андрейцев, В. Артеменко, Р. Гнідан, К. Дремлюга, Н. Ільницька, О. Кознова, О. Погрібний, В. Романов, В. Семчик, А. Соколова, М. Шульга й інші. Значний доробок у дослідження проблематики регулювання земельних відносин та засад формування ринку земель сільськогосподарського призначення становлять праці таких науковців, як Г. Калетнік, А. Мартин, Г. Черевко, В. Будзак, Б. Пасхавер та інші. Попри це, багатогранність цієї сфери потребує подальшого дослідження й обґрунтування.

Надзвичайно важливим є встановлення правильних земельних відносин і забезпечення можливості їх регулювання для раціонального використання земельних ресурсів в Україні. Погоджуємося з думкою Г. Калетніка, що «земельні ресурси є джерелом національного багатства, від їхнього використання залежить стійкий економічний розвиток країни, рівень життя і здоров'я нації. Формуванню земельного ринку належить чільне місце в аграрній реформі, що, зі свого боку, передбачає реформування відносин власності і визнання землі товаром» [1]. На думку А. Касич, землекористування в Україні залишається сферою, яка потребує зваженої державної політики та застосування ефективних форм і механізмів державного регулювання [2]. Як стверджує О. Чаплигіна, головним завданням орендних земельних відносин є формування конкурентного орендного середовища, дотримання сторонами договірних зобов'язань, гармонізація взаємовідносин між власниками й орендарями в питаннях розміру,

форми та повноти виплати орендної плати, збереження й раціонального використання орендованих земель [2]. Р. Гнідан зазначає, що законодавець наділяє сторін договору оренди максимальною свободою, адже Закон не встановлює, що передбачений ним перелік підстав припинення договору оренди є вичерпним і підстави, передбачені Земельним кодексом (далі – ЗК) України щодо припинення права користування земельною ділянкою, можуть бути підставами для розірвання договору оренди земельної ділянки, оскільки вони не суперечать тим підставам, які закріплені у відповідній статті Закону [3].

Законом України «Про оренду землі» нормативно закріплене поняття оренди землі, а саме те, що це засноване на договорі строкове платне володіння й користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для проведення підприємницької та інших видів діяльності [4]. У цьому ж Законі вказано, що договір оренди землі – це договір, за яким орендодавець зобов'язаний за плату передати орендареві земельну ділянку у володіння й користування на певний строк, а орендар зобов'язаний використовувати земельну ділянку відповідно до умов договору та вимог земельного законодавства [4]. Отже, можна стверджувати, що договір оренди земельної ділянки є двостороннім правочином, відповідно до якого власник чи уповноважена ним особа зобов'язується за плату передати земельну ділянку в строкове цільове користування з можливістю відчуження такого права користування. Як свідчить судова практика в цивільних справах щодо розірвання договорів оренди землі, розірвання такого договору в судовому порядку можливе за недотримання сторонами під час підписання договору всіх істотних умов договору або ж невиконання орендарем своїх обов'язків згідно з договором, до яких належить системна несплата орендної плати. Тому вважаємо, що подальша доля договору оренди землі насамперед залежить від правильності оформлення сторонами вказаного договору, а вже потім від добросовісності його сторін.

Метою статті є дослідження проблем захисту прав землекористувачів (орендарів) і власників земельних ділянок (орендодавців) після відкриття ринку землі в Україні, аналіз основних умов функціонування ринку землі та розробка пропозицій щодо законодавчого врегулювання ринку землі в Україні.

Методологія дослідження базується на основі послідовного й системного аналізу чинного земельного законодавства, яке регулює орендні відносини земель сільськогосподарського призначення та вплив на такі відносини обігу земель сільськогосподарського призначення. За допомогою комплексу методів дослідження, а саме абстрактно-логічного (систематизація понять «договір оренди землі», «орендна плата», «ринок земель», «ринок земель сільськогосподарського призначення»), діалектичного, методу порівняння (вивчення проблем захисту прав землекористувачів (орендарів) і власників земельних ділянок (орендодавців) після відкриття ринку землі в Україні та недоліків чинного законодавства України щодо обігу земель) досліджено основні умови функціонування оренди та ринку землі в Україні.

Частиною 1 статті 3 ЗК України визначено, що земельні відносини регулюються Конституцією України, цим Кодексом, а також прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами [5].

Відповідно до частини 9 статті 93 ЗК України, відносини, пов'язані з орендою землі, регулюються законом [5]. Згідно зі статтею 2 Закону України «Про оренду землі» від 6 жовтня 1998 року № 161-XIV, відносини, пов'язані з орендою землі, регулюються ЗК України, Цивільним кодексом (далі – ЦК) України, цим Законом, законами України, іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до них, а також договором оренди землі [4].

За змістом пункту 1 частини 2 статті 11 ЦК України, підставою виникнення цивільних прав та обов'язків, зокрема, є договори та інші правочини. Згідно з частиною 1 статті 628 ЦК України, зміст договору становлять умови, визначені на розсуд сторін і погоджені ними, й умови, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства [6].

Статтею 13 Закону № 161-XIV встановлено, що договір оренди землі – це договір, за яким орендодавець зобов'язаний за плату передати орендареві земельну ділянку у володіння й користування на певний строк, а орендар зобов'язаний використовувати земельну ділянку відповідно до умов договору та вимог земельного законодавства [4].

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», право постійного користування та право оренди (суборенди) земельної ділянки підлягають державній реєстрації [6].

Згідно з частиною 1 статті 15 Закону № 161-XIV, орендна плата із зазначенням її розміру, індексації, способу й умов розрахунків, строків, порядку її внесення й перегляду та відповідальності за її несплату є істотною умовою договору оренди землі [4].

Відповідно до статті 21 Закону № 161-XIV, орендна плата за землю – це платіж, який орендар уносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою згідно з договором оренди землі. Розмір, умови і строки внесення орендної плати за землю встановлюються за згодою сторін у договорі оренди (крім строків унесення орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності, які встановлюються відповідно до Податкового кодексу України). Обчислення розміру орендної плати за землею здійснюється з урахуванням індексів інфляції, якщо інше не передбачено договором оренди [4].

Частинами 1–3 статті 632 ЦК України визначено, що ціна в договорі встановлюється за домовленістю сторін. У випадках, установлених законом, застосовуються ціни (тарифи, ставки тощо), які встановлюються або регулюються уповноваженими органами державної влади або органами місцевого самоврядування. Зміна ціни після укладення договору допускається лише у випадках і на умовах, установлених договором або законом. Зміна ціни в договорі після його виконання не допускається [7].

З наведених норм права вбачається, що порядок розрахунків, розмір орендної плати та строки її виплати належать до істотних умов договору оренди землі. Указані істотні умови договору встановлюються за угодою сторін, проте такі умови договору не повинні суперечити Податковому кодексу України. Аналізуючи судову практику у сфері земельних відносин, можемо зробити висновок, що на початку формування орендних відносин між власниками землі й орендарями більшість підприємців-орендарів ставилися не дуже серйозно до оформлення й умов договору оренди, що спричинило в подальшому розірвання таких договорів у судовому порядку. Наприклад, у пункті договору оренди щодо розміру орендної плати сторони зазначали лише відсоток від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки, не вказуючи чітко встановлений розмір орендної плати в гривнях. У таких випадках суд ставав на бік власника земельної ділянки й розривав договір, зазначаючи що сторони не дійшли згоди щодо всіх істотних умов договору.

Поняття орендної плати за землю зазвичай характеризується як платіж, який орендар уносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою відповідно до укладеного договору оренди землі [8].

Згідно з частинами 1, 2 статті 651 ЦК України, зміна договору допускається лише за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або законом. Договір може бути змінено за рішенням суду на вимогу однієї зі сторін у разі

істотного порушення договору другою стороною та в інших випадках, установлених договором або законом [7].

Відповідно до частин 1, 2 статті 652 ЦК України, у разі істотної зміни обставин, якими сторони керувалися при укладенні договору, договір може бути змінений за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або не випливає із суті зобов'язання. Зміна обставин є істотною, якщо вони змінилися настільки, що, якби сторони могли це передбачити, вони не уклали б договір або уклали б його на інших умовах. Якщо сторони не досягли згоди щодо приведення договору у відповідність до обставин, які істотно змінилися, або щодо його розірвання, договір може бути розірваний, а з підстав, установлених частиною 4 цієї статті, – змінений за рішенням суду на вимогу заінтересованої сторони [7].

Згідно з частиною 3 статті 653 ЦК України, у разі зміни договору зобов'язання змінюється з моменту досягнення домовленості про зміну договору, якщо інше не встановлено договором чи не обумовлено характером його зміни. Якщо договір змінюється в судовому порядку, зобов'язання змінюється з моменту набрання рішенням суду про зміну договору законної сили [7].

Наведені норми права передбачають, що зміна договору оренди землі допускається лише за згодою сторін. Водночас законодавець не забороняє сторонам договору передбачити в ньому умови розірвання договору в односторонньому порядку.

Відповідно до пункту 3 частини 1 статті 15 Закону України «Про оренду землі», істотними умовами договору оренди землі є, зокрема, орендна плата із зазначенням її розміру, індексації, форм платежу, строків, порядку її внесення й перегляду та відповідальності за її несплату [4].

Положеннями статей 24, 25 Закону України «Про оренду землі» визначено права й обов'язки орендодавця й орендаря, а саме: орендодавець має право вимагати від орендаря, зокрема, використання земельної ділянки за цільовим призначенням згідно з договором оренди; своєчасного внесення орендної плати. Орендар, у свою чергу, має право самостійно господарювати на землі з дотриманням умов договору оренди землі, за письмовою згодою орендодавця зводити в установленому законодавством порядку жилі, виробничі, культурно-побутові та інші будівлі і споруди й закладати багаторічні насадження та зобов'язаний приступати до використання земельної ділянки в строки, установлені договором оренди землі, зареєстрованим у встановленому законом порядку [4].

Згідно з частинами 3, 4 статті 31 Закону України «Про оренду землі», договір оренди землі може бути розірваний за згодою сторін. На вимогу однієї зі сторін договір оренди може бути достроково розірваний за рішенням суду в порядку, установленому законом. Розірвання договору оренди землі в односторонньому порядку не допускається, якщо інше не передбачено законом або цим договором [4].

Частиною 1 статті 32 Закону України «Про оренду землі» передбачено, що на вимогу однієї зі сторін договір може бути достроково розірваний за рішенням суду в разі невиконання сторонами обов'язків, передбачених статтями 24 і 25 цього Закону й умовами договору, у разі випадкового знищення чи пошкодження об'єкта оренди, яке істотно перешкоджає передбаченому договором використанню земельної ділянки, а також на підставах, визначених ЗК України та іншими законами України [4].

Відповідно до частини 1 статті 141 ЗК України, серед підстав припинення права користування земельною ділянкою є систематична несплата орендної плати [5].

Як свідчить судова практика, однією з підстав розірвання договору оренди землі найчастіше є системна несплата орендної плати. Так, у Постанові Касаційного цивільного суду Верховного Суду від 31 липня 2020 року в справі № 479/1073/18 суд зазначив, що сам факт систематичного порушення договору оренди земельної ділянки

щодо сплати орендної плати є підставою для розірвання такого договору, незважаючи на те чи виплачена в подальшому заборгованість [9]. Отже, орендодавець має право розірвати договір оренди земельної ділянки якщо йому більше двох разів не виплачена орендна плата, навіть якщо заборгованість орендарем у подальшому погашена.

Також існує велика кількість судових спорів щодо розірвання договору у випадку, коли орендодавець не підписував договір оренди землі. Так, Велика Палата Верховного Суду в Постанові від 16 червня 2020 року у справі № 145/2047/16-ц зробила такий висновок: «Враховуючи підстави позову, наведені позивачем у позовній заяві та в додаткових поясненнях, а також заперечення відповідача, позивач у цій справі наполягає на поверненні йому земельних ділянок, вважаючи, що ці ділянки знаходяться у фактичному користуванні відповідача без установлених законом підстав. Зайняття земельних ділянок фактичним користувачем (тимчасовим володільцем) треба розглядати як таке, що не є пов'язаним із позбавленням власника його права володіння на цю ділянку. Тож, у цьому випадку ефективним способом захисту права, яке позивач як власник земельних ділянок, вважає порушеним, є усунення перешкод у користуванні належним йому майном, зокрема шляхом заявлення вимоги про повернення таких ділянок. Більше того, негативний позов можна заявити впродовж усього часу тривання порушення прав законного володільця відповідних земельних ділянок» [10]. У вказаній Постанові Велика Палата Верховного Суду також зробила висновок щодо того, чи можна визнати недійсним невідписаний орендодавцем договір оренди землі, зазначивши таке: «Підпис є невід'ємним елементом, реквізитом письмової форми договору, а наявність підписів має підтверджувати наміри та волевиявлення учасників правочину, а також забезпечувати їх ідентифікацію. Якщо сторони згоди щодо істотних умов договору оренди землі не досягли, такий договір є неукладеним, тобто таким, що не відбувся, а наведені в ньому умови не є такими, що регулюють спірні відносини. Правочин, який не вчинено (договір, який не укладено), не може бути визнаний недійсним. Наслідки недійсності правочину також не застосовуються до правочину, який не вчинено» [10].

Аналізуючи висновки Суду в указаній Постанові, можемо зробити висновок, що власник земельної ділянки може належним способом захистити свої порушені права в справах, у яких він не підписував договір оренди земельної ділянки, шляхом звернення до суду з позовом про усунення перешкод у користуванні належним йому майном.

Авторами проаналізовано Єдиний державний реєстр судових рішень і зроблено висновок, що кількість земельних спорів щодо розірвання договорів оренди землі кожного року збільшується. Уважаємо, що після відкриття ринку землі кількість таких спорів збільшиться, адже земельні ділянки сільськогосподарського призначення – паї – з 1 липня 2021 року набули статусу товару.

Т. Ліщенко вважає, що ринок землі – це засіб перерозподілу земельних ділянок між власниками й користувачами шляхом економічних методів на основі конкурентного попиту та пропозиції, що забезпечує купівлю-продаж, оренду, заставу земельних ділянок або прав на них; визначення вартості землі й визнання її капіталом і товаром; розподіл простору між конкуруючими варіантами використання земель і суб'єктами ринку [11]. З. Живко, О. Руда, О. Мартин пропонують таке визначення ринку землі: «... особливу товарну сферу економіки, де реалізуються економічні відносини щодо купівлі-продажу, оренди і застави, обміну землі, здійснення ефективної господарської діяльності і використання цього економічного ресурсу в контексті екологічної безпеки» [12]. Так, П. Саблук вважає, що ринок землі – це сфера дій економічних відносин, що виникають у процесі її обігу. «Ринок землі» й «обіг землі», на думку науковця, – це різні поняття. Проте він зазначає,

що ринок – більш ширше за змістом поняття і включає поряд із системою угод із землею також механізми та інфраструктуру, що їх забезпечують [13]. Водночас М. Федоров зазначає, що ринок землі – це процес визначення вартості землі та включення її як капіталу в економічний оборот, здійснення цивільно-правових угод із приводу переходу права власності на земельну ділянку або користування нею в установленому законодавством порядку з урахуванням попиту та пропозиції [14].

Так, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» ЗК України доповнено статтею 130¹, яка надає переважне право купівлі земельної ділянки сільськогосподарського призначення саме орендарю земельної ділянки [15]. Наявність переважного права на купівлю землі в орендаря ускладнює для власника земельної ділянки процедуру відчуження земельної ділянки, адже земельний закон передбачає перелік дій, які зобов'язаний учинити власник земельної ділянки, яка перебуває в оренді, при її відчуженні шляхом продажу.

Поряд із цим набувати право власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення можуть: а) громадяни України; б) юридичні особи України, створені й зареєстровані за законодавством України, учасниками (акціонерами, членами) яких є лише громадяни України та/або держава, і/або територіальні громади; в) територіальні громади; г) держава (частина 1 статті 130 ЗК України) [5].

При цьому закон забороняє до проведення всеукраїнського референдуму набувати іноземцям, особам без громадянства земельні ділянки сільськогосподарського призначення, у тому числі через частки в статутному капіталі, юридичних особах, які є власниками сільськогосподарських земель.

Частина 5 статті 130 ЗК України передбачає, що розрахунки, пов'язані зі сплатою ціни земельних ділянок сільськогосподарського призначення за цивільно-правовими угодами, провадяться в безготівковій формі [5]. Уважаємо, що вказану норму земельного закону необхідно змінювати й удосконалювати, оскільки в такій редакції вона буде порушувати права власників земельних ділянок. Так, більшість власників земельних ділянок є людьми похилого віку, які проживають у сільській місцевості й у яких

відсутні відкриті в банках розрахункові рахунки для отримання коштів від договору купівлі-продажу земельної ділянки. Тому така норма ускладнює процес оформлення договору купівлі-продажу земельної ділянки. При цьому деякі громадяни не вміють самостійно користуватися картковими рахунками, чим можуть скористатися шахраї, унаслідок чого власник земельної ділянки може залишитися й без ділянки, і без грошей.

У зв'язку з цим пропонуємо внести зміни в частину 5 статті 130 ЗК України та викласти її в такій редакції: «Розрахунки, пов'язані зі сплатою ціни земельних ділянок сільськогосподарського призначення за цивільно-правовими угодами, провадяться в безготівковій або готівковій формах».

Висновки. Виходячи з проведеного дослідження, резюмуємо, що частину 5 статті 130 ЗК України необхідно змінювати й удосконалювати, оскільки в такій редакції вона буде порушувати права власників земельних ділянок. Так, більшість власників земельних ділянок є людьми похилого віку, які проживають у сільській місцевості й у яких відсутні відкриті в банках розрахункові рахунки для отримання коштів від договору купівлі-продажу земельної ділянки.

У зв'язку з цим запропоновано внести зміни в частину 5 статті 130 ЗК України та викласти її в такій редакції: «Розрахунки, пов'язані зі сплатою ціни земельних ділянок сільськогосподарського призначення за цивільно-правовими угодами, провадяться в безготівковій або готівковій формах».

Уважаємо, що наявність переважного права на купівлю земельної ділянки в орендаря ускладнює для власника землі процедуру відчуження земельної ділянки, адже земельний закон передбачає перелік дій, які зобов'язаний учинити власник земельної ділянки, яка перебуває в оренді, при її відчуженні шляхом продажу.

Авторами проаналізовано Єдиний державний реєстр судових рішень і зроблено висновок, що кількість земельних спорів щодо розірвання договорів оренди землі кожного року збільшується. Поряд з цим після відкриття ринку землі кількість земельних спорів збільшиться, адже земельні ділянки сільськогосподарського призначення – паї – з 1 липня 2021 року набули статусу товару.

ЛІТЕРАТУРА

1. Калетнік Г.М., Козловський С.В., Ціхановська В.М. Перспективи розвитку земельних відносин та ринку землі в Україні. *АгроСвіт*. 2012. № 12. С. 2–6.
2. Гнідан Р. Договір оренди земельної ділянки : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Навчально-науковий юридичний інститут державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2017. 201 с.
3. Дремлюга К. Підстави набуття прав на землю громадянами України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. / Нац. університет біоресурсів і природокористування України. Київ, 2010. 211 с.
4. Про оренду землі : Закон України від 06.10.1998 № 161-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14> (дата звернення: 02.12.2021).
5. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення: 02.12.2021).
6. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV. *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1952-15> (дата звернення: 25.11.2021).
7. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 02.12.2021).
8. Кознова О. Договір земельної ділянки: порядок укладення. URL: https://biz.ligazakon.net/news/205489_dogovr-orendi-zemelno-dlyanki-poryadok-ukladennya (дата звернення: 18.11.2021).
9. Постанова Касаційного цивільного суду Верховного Суду від 31 липня 2020 року у справі № 479/1073/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90714381> (дата звернення: 02.12.2021).
10. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 16.06.2020 у справі № 145/2047/16-ц. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90933484> (дата звернення: 02.12.2021).
11. Живко З.Б., Руда О.І., Мартин О.М. Екологічнобезпечне функціонування ринку сільськогосподарських земель в Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія «Економічна»*. 2016. Вип. 2. С. 36–45. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/123456789/1238> (дата звернення: 02.12.2021).
12. Ліщенко Т.М. Формування інфраструктури ринку землі : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.07.02. Київ, 2006. 24 с.
13. Саблук П.Т. Розвиток земельних відносин в Україні : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2006. 396 с.
14. Федоров М.М. Земельна реформа і розвиток ринкових земельних відносин. *Економіка АПК*. 2011. № 7. С. 55–60.
15. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин : Закон України від 28 квітня 2021 року № 1423-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1423-20#n248> (дата звернення: 02.12.2021).

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Богачова Л.Л., Шулепова О.О. ОГЛЯД ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ РЕПРОДУКТИВНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ.....	16
Васильєв Є.О. СТАНОВЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ЛІТЕРАТУРНІ ТА ХУДОЖНІ ТВОРИ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ....	21
Глинаний І.В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ.....	28
Грінченко К.О. ВОДНЕ ЗАКОНОДАВСТВО В УКРАЇНІ У 1960-Х РОКАХ.....	31
Кіяшко Ю.М. ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ВЗАЄМОДІЯ СУБ'ЄКТІВ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ» ЯК ОБ'ЄКТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	37
Маложон О.І. ЧЕТВЕРТЕ ПОКОЛІННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ СУЧАСНОСТІ.....	41
Мисак О.І., Олійник О.М., Ваколюк Г.М. ДОКТРИНАЛЬНІ АСПЕКТИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЯК ОДНОГО З ЇЇ ВИДІВ.....	45
Слюсар К.С. ПРАВО НА СВОБОДУ ПЕРЕСУВАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ АТО/ООС.....	49

РОЗДІЛ 2 КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Байрачна Л.К., Тільна К.С. ЕВОЛЮЦІЯ ЧЕТВЕРТОГО ПОКОЛІННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У СФЕРІ ПРАВА НА ЖИТТЯ.....	53
Булачек В.Р. ЗМІСТ ЗАКОННОСТІ КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ДОРОЖНЬОГО РУХУ.....	58
Воронов Д.О. ЩОДО СУТНОСТІ РІШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ.....	62
Іващенко Д.Ю. ДО ПИТАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В АСПЕКТІ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	66
Каліман М.Р. НАПРЯМИ СПРИЯННЯ ГЕНДЕРНІЙ РІВНОСТІ В ПОЛІЦЕЙСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	70
Мандзюк В.І. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У РЕЛІГІЙНІЙ СФЕРІ.....	73
Остапенко О.Г. БІПАТРИЗМ: УКРАЇНСЬКИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	76
Свистунова О.В. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ЯК ОБ'ЄКТ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	80
Тарасевич Т.Ю. ПОНЯТТЯ Й ВИДИ СОМАТИЧНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ.....	83
Чемсак Ю.В. ВИБОРЧЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ СТАН.....	86
Чистоколяний Я.В. КОНСТИТУЦІЙНИЙ СТАТУС КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ТА РАДИ МІНІСТРІВ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	90
Шебаніц Д.М., Дресвяннікова В.Д. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА В УКРАЇНІ.....	96
Шевченко А.Є., Кудін С.В., Авсеєвич В.П., Сердюк І.В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	99

РОЗДІЛ 3

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Алексєєнко І.Г., Стасюк О.М. ЩОДО РОЗПОДІЛУ ПОВНОВАЖЕНЬ МІЖ АВТОРОМ ТА РОБОТОДАВЦЕМ НА СЛУЖБОВІ ТВОРИ.....	103
Begova T.I. ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS AN OBJECT OF LEGAL RELATIONS.....	108
Блінова Г.О., Потіп М.М. ТАЄМНИЦЯ ОСОБИСТОГО ЖИТТЯ: ЗМІСТ ТА ЗАХИСТ.....	112
Гордієнко Т.О. ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ В ПЕРІОД КАРАНТИНУ.....	117
Грибачова І.П., Соколенко О.П. ЕЛЕКТРОННІ ПРАВОЧИНИ.....	121
Дяченко С.В., Крива І.В. ВІДКЛАДЕННЯ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ СУДОМ У КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЗАТЯГУВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	124
Жушман М.В., Острогляд Д.А., Чернявська Д.С., Целиковська О.А. МЕДІАЦІЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	128
Карпенко Р.В., Кльова В.О. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ШЛЮБУ В УКРАЇНІ: КОЛІЗІЙНІ ПИТАННЯ ШЛЮБУ, УСКЛАДНЕНОГО ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ.....	131
Кацюба К.В., Бут Я.О. ВИДИ РОЗПОРЯДЖЕНЬ МАЙНОМ НА ВИПАДОК СМЕРТІ В УКРАЇНІ.....	134
Лисюк А.О., Нікіта Д.Р. ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОДІЯННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ ЮРИДИЧНІЙ ОСОБИ.....	137
Локтєва-Маклашова Н.В., Ярошенко Б.М. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРІВ КУПВЛІ-ПРОДАЖУ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	140
Панаїд Я.І. БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПРАВА НА ДОСТУП ДО СУДУ.....	143
Чуєнко В.І., Лобур О.О. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ СУБ'ЄКТІВ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	149
Чупрун Є.В. ІМУНІТЕТИ СВІДКА У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ.....	152
Якубівський І.Є. ПРАВО НА КОМЕРЦІЙНЕ НАЙМЕНУВАННЯ: СУБ'ЄКТИ Й ПІДСТАВА НАБУТТЯ.....	157

РОЗДІЛ 4

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

Заярний О.А. ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ ДОТРИМАННЯ ЦИФРОВИХ ПРАВ ПРИВАТНИХ ОСІБ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ АЛЬТЕРНАТИВНИХ СПОСОБІВ ВИРІШЕННЯ ТРАНСКОРДОННИХ СПОРІВ.....	161
Криштак І.В. ВИДИ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	164
Минюк О.Ю., Бенескул А.В. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗА ДОГОВОРОМ КОМЕРЦІЙНОЇ КОНЦЕСІЇ.....	167
Минюк О.Ю., Сокол В.О. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ АРБІТРАЖУ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНОГО СПОСОБУ ВИРІШЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ.....	170
Поклонська О.Ю. МЕДІАЦІЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ВИРІШЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ.....	172
Щербакова Н.В. СКЛАДНІ РЕОРГАНІЗАЦІЙНІ КОНСТРУКЦІЇ <i>MUST HAVE</i> В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ.....	175

РОЗДІЛ 5

ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Галкіна Н.М. ОКРЕМІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ.....	180
---	-----

Кисельова О.І., Малєєв М.О. ОКРЕМІ НЕДОЛІКИ В ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ВІДСТОРОНЕННЯ ВІД РОБОТИ ЧЕРЕЗ ВІДСУТНІСТЬ ЩЕПЛЕННЯ ПРОТИ COVID-19.....	184
Наливко Н.В., Пузанова Г.Й. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ МОРЯКІВ ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	187
Серєда О.Г., Храпська А.О. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПРАЦЮ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-2019.....	191
Шлапко Т.В., Глушченко Н.В., Рєпін Д.А. СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСІБ ІЗ ЗАЛЕЖНІСТЮ ВІД ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН.....	194

РОЗДІЛ 6

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

Задихайло Д.Д., Рижкова Ю.А., Більченко А.Г. ЕКОЛОГІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ПЕРСПЕКТИВНІ СФЕРИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ (ПРАВОВИЙ АСПЕКТ).....	198
Лозо О.В., Гавриленко К.О. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ КЛІМАТУ В УКРАЇНІ... ..	203
Марич Х.М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЙ І РЕСУРСІВ У РЕКРЕАЦІЙНИХ ЦІЛЯХ.....	206
Томляк Т.С., Єдинач В.В. ОРЕНДНІ ВІДНОСИНИ ПІСЛЯ ВІДКРИТТЯ РИНКУ ЗЕМЛІ.....	209
Трегуб О.А. ПЕРСПЕКТИВИ ПОСИЛЕННЯ ВИМОГ ЩОДО СТАЛОСТІ БІОПАЛИВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	213
Хлистік М.А. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИРІШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ СПОРІВ.....	217

РОЗДІЛ 7

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Бєвз С.І., Пороховата Є.О., Висоцька А.А. ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ДОГОВОРУ.....	222
Битяк О.В. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ, ЗАФІКСОВАНІ В АВТОМАТИЧНОМУ РЕЖИМІ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ.....	226
Буцьких Д.О. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ТА ВІДТВОРЕННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ: ПРАВОВА ПРИРОДА ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ.....	231
Воронятніков О.О. ПОНЯТТЯ МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ СФЕРОЮ САНІТАРНОГО ТА ЕПІДЕМІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ НАСЕЛЕННЯ.....	235
Зеленська І.М., Сучкова А.М. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ СЛУЖБОЮ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ПОВНОВАЖЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПЕРЕБУВАННЯМ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	238
Зименко О.В. ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ СТАРОСТИ ЯК ПОСАДОВОЇ ОСОБИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	244
Іванський А.Й. ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЩОДО ВНЕСЕННЯ І РОЗГЛЯДУ АДВОКАТСЬКОГО ЗАПИТУ.....	248
Ілюшик О.М., Дідик Н.І. ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ОСОБИ НА ІНФОРМАЦІЙНУ БЕЗПЕКУ.....	252
Кейдалюк В.О. ОСОБЛИВОСТІ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ФОРМ РЕАЛІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ ТА СУСПІЛЬСТВА.....	257
Кізілова К.О., Нямцу А.О., Чечкіна К.О. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕДУРИ БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ.....	262

Колісник А.С. СПЕЦІАЛЬНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВИ В СЕКТОРІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: ЮРИДИЧНИЙ АНАЛІЗ.....	265
Красавцев А.І. АДМІНІСТРАТИВНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ САМОРЕГУЛІВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	269
Курінний Є.В. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ НАГОРОДЖЕННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ В УКРАЇНІ.....	273
Маслова Я.І. АНТИКОРУПЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА: ДІАЛЕКТИЧНІСТЬ ЗМІСТУ ТА ПРОЦЕДУРИ.....	278
Миргород-Карпова В.В., Ільченко Б.О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗАПУСК БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ.....	281
Мота А.Ф., Демчик Н.П., Масловський О.В. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ В'ЇЗДУ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА В УКРАЇНУ ПІД ЧАС КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ.....	285
Нечитайло В.О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	288
Омельченко А.В. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКОРДОННИХ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА.....	290
Онопрієнко С.Г. ПОЛІВЕКТОРНІСТЬ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	293
Остапенко І.О. СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ В УКРАЇНІ: ФІНАНСОВО-БЕЗПЕКОВІ АСПЕКТИ.....	296
Повидиш В.В. ДЕЯКІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ОБОРОННОГО ЗАМОВЛЕННЯ (ОБОРОННИХ ЗАКУПІВЕЛЬ).....	299
Правдюк А.Л. КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА.....	303
Савицька В.В. ДІЯЛЬНІСТЬ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	306
Солнцева Х.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КРАЇНАХ БАЛТІЇ: ЛИТВИ, ЛАТВІЇ, ЕСТОНІЇ.....	309
Ткаля О.В. ЩОДО ПРОБЛЕМ ІНСТИТУЦІЙНОЇ КРИЗИ У СВІТІ.....	312
Філіпенко А.С. КОНТРОЛЬ І СУМІЖНІ КАТЕГОРІЇ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ.....	315
Шатохін В.О. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	319

РОЗДІЛ 8 КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Бахуринська О.О. ВПЛИВ КОНЦЕПЦІЇ «ЗМІШАНОЇ» ФОРМИ ВИНИ НА ЗМІСТ ВИНИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ, ПЕРЕДБАЧЕНОМУ СТ. 271 КК УКРАЇНИ.....	323
Бохенко В.М. КРИМІНОЛОГІЧНІ РИЗИКИ ОБІГУ КРИПТОВАЛЮТ.....	327
Василенко Ю.В. ЗАСОБИ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	331
Гребенькова М.С. НАЛЕЖНІСТЬ І ДОПУСТИМІСТЬ ЕЛЕКТРОННИХ ВІДОБРАЖЕНЬ ЯК ДЖЕРЕЛ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	335
Гуртієва Л.М., Лукашкіна Т.В. ДЕЯКІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗВІЛЬНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	339
Ковтун В.В. КРИПТОВАЛЮТА VS КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО.....	345
Кончаковська В.В., Макарова О.В., Карнаух А.А. НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ СМАРТФОНІВ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ФОРМУВАННЯ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ В НЕПОВНОЛІТНІХ.....	348

Пивоваров В.В., Бабійчук В.С., Бевза Д.О. КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯВИЩА КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ.....	351
Погребна К.Ф. ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР.....	356
Сизоненко А.С. ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАГАЛЬНОСОЦІАЛЬНОГО ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНО ПРОТИПРАВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....	359

РОЗДІЛ 9 КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Бутирська І.А. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ОБМЕЖУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	363
Віцюк О.В. ПРАВОВА ПРИРОДА ВИДАЧІ ОСІБ, ЯКІ ВЧИНИЛИ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ (ЕКСТРАДИЦІЇ).....	366
Волоско І.Р. РЕФОРМУВАННЯ СУДУ ПРИСЯЖНИХ В УКРАЇНІ.....	369
Дунаєва Т.Є. РІШЕННЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....	373
Жукова В.І. ПРОЦЕСУАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ ДЕТЕКТИВІВ НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО УКРАЇНИ З ПОДАТКОВИМИ ОРГАНАМИ.....	377
Жукова Є.О. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ПРАВОВА ЦІННІСТЬ.....	381
Льченко О.В., Мурач Д.В. СУТНІСТЬ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТАЄМНИЦІ СПІЛКУВАННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	384
Карась М.В. ТИПОВІ СЛІДИ ЗГВАЛТУВАННЯ.....	389
Мамедова Л.Ш. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.....	392
Рогатинська Н.З., Захарків Д.М. ДОТРИМАННЯ РОЗУМНИХ СТРОКІВ ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....	396
Сіренко О.В., Ігнатів Н.О. КОНКУРЕНЦІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ НА ПРИКЛАДІ БОРОТЬБИ З НАРКОЗЛОЧИННІСТЮ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА СВІТУ.....	399

РОЗДІЛ 10 СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

Миргород-Карпова В.В., Мурач Д.В. ПРАВОВІ ПРОГАЛИНИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....	403
Розсоха К.О. АНТИКОРУПЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРАТУРИ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ.....	408

РОЗДІЛ 11 МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Волченко Н.В., Даценко Ю.Ю. ВИЗНАННЯ ДЕРЖАВ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРАВА.....	411
Демчик О.В., Мірошник В.О., Бойчук Д.С. ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	415
Доценко Р.А., Маринів І.І. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПЦІЙ УСНОГО ДОГОВОРУ ТА ОДНОСТОРОННЬОЇ ЗАЯВИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ.....	418
Замула А.Ю., Хоружа А.І. НАЦІОНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК І ШЛЯХИ ЇХНЬОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	422

Марков К.А., Свистунова А.В. ЗАХИСТ ПОРАНЕНИХ, ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ І ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	426
Tytarenko M.O. RIGHT TO INFORMATION AS A MEANS TO EXECUTE THE FREEDOM OF EXPRESSION: ECHR CASES.....	430
Tsvina A.A. UK-EU PERSONAL DATA TRANSFERS: PAST, PRESENT AND THE FUTURE.....	433
Чаус Ю.В. ЗАХИСТ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ: НАЦІОНАЛЬНИЙ І МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД (НА ПРИКЛАДІ НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАСТІВ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ).....	436